ÑAPA

Weekendbijlage van dagblad Amigoe

zaterdag 29 augustus 2015

Jealaine Wawoe

Freemovers: op eigen houtje naar Nederland

Pagina 12 & 13

Inhoud

1 Voorpagina

2 Inhoud

3 Uitgelicht

4 Gezondheid

5 Reizen

6&7 Literatuur

8&9 Freemovers

10 Ras: waan, maar geen werkelijkheid

11 Eten & drinken

12&13 Vrouwen nog steeds achtergesteld

14 Recht

15 Puzzels

16 CuraMix

Foto van de week.

Tijdens het schoonmaken van de vijver bij haar thuis kwam Marijke Olbino deze Curaçaose zweepslang tegen. Deze wurgslang komt alleen op Curaçao voor en kiest voornamelijk kleine dieren als prooi.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com.

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

CORRECTIE Ari Manse

VORMGEVING Wendela Ataliede
Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Mineke de Vries

Aan deze Ñapa werkten mee:

Misha Bemer
Monique Casimiri
Hans de Haan
Elisa Koek
Brede Kristensen
Judice Ledeboer
Machteld Roede
Elton Sint Jago
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Thuis.

Happy Hour

Monique Casimiri

Mijn idee van een Happy Hour is dat de drankjes voor de helft van de prijs geserveerd worden. Ik heb menig Happy Hour bezocht en mijn theorie werd altijd bewaarheid. Sommige Happy Hours hebben naast halve drankprijzen ook nog pasapalu's die rond gaan. Service van de zaak en reden voor ons om er vaker naar terug te gaan. Dat anderen dat ook doen is heel gezellig. Wel houden we er rekening mee dat we behalve die halve bitterbal geen hapje meer vinden. De toeloop van bezoekers en het aantal hapjes gaan ergens niet gelijk op.
Recentelijk ben ik op een maandagavond bij een Happy Hour op het eiland geweest aan het water in de buurt van Jan Thiel. Heel gezellig, veel vrienden bij elkaar, dus we bestelden flink wat drinken. Cocktails, soda's, bier en wijnen. Ik kreeg de rekening en bekeek deze, ik had geen idee wat het zou moeten kosten dus ik dacht, het zal wel kloppen. En terwijl ik naar de rekening kijk hoor ik de mevrouw achter de bar zeggen: "Ja, cocktails en blikjes horen niet in het Happy Hour." Eh… pardon? Ik keek haar vragend aan. Ik begreep er helemaal niets van. Ik zeg haar dat ze dat wel even van tevoren had mogen zeggen. Niet dat het iets had uitgemaakt voor ons, want de bestelling zou ongewijzigd zijn geweest, maar het was wel netjes geweest vond ik als ze het even had vermeld.
Of ben ik dan te Hollands geworden hierin? Daar twijfel ik dan altijd over. Wat is nou typisch Hollands denken en wat niet. Ik vond overigens dat zij (de bar) zeer Hollands dachten door niet alle drankjes in het Happy Hour te doen. Ik ben natuurlijk maar een leek, maar wat zal de winst zijn op een soda of op een cocktail? Ik denk dat van de 7 gulden die we betalen, 5 gulden winst is. Dus als het halve prijs is, maken ze nog winst. Het enige wat zij bereikt hebben hiermee, is dat ik op deze plek niet meer naar het Happy Hour ga. Op mijn opmerking/vraag dat zij dit wel van tevoren had mogen zeggen kreeg ik als antwoord: "Ja , dat klopt." En daarmee was de kous af. Nada. Zo was het.
Ondertussen vraag ik mij ook af waar ik mij druk over maak. Ik kan het mij veroorloven, anders zou ik niet eens naar het Happy Hour gaan. Ik heb het gezellig met mijn vrienden en het gaat in totaal om een paar gulden meer. Het gaat ook niet om het geld. Het gaat mij om het principe. Play the game by the rules.

De regels die ik ken. Inmiddels ben ik er wel achter dat dit principe bij menig bar wordt gehanteerd. Ergens heb ik dus de instructies van de nieuwe spelregels gemist. Iemand nog een kopie?

Uitgelicht.

Mozaïek op drijfhout

In Gallery Alma Blou kon men vorige week zaterdag kennismaken met kunstenares Susan Rudolf. Er was mozaïek op drijfhout te zien. Rudolf timmert met haar mozaïekkunst internationaal aan de weg. Zo was er werk van haar te zien op de 'First International Contemporary Mosaic Conference' in Wenen.

Foto's: **Ken Wong**

Medisch.

Acnes, een weinig bekende vorm van buikpijn

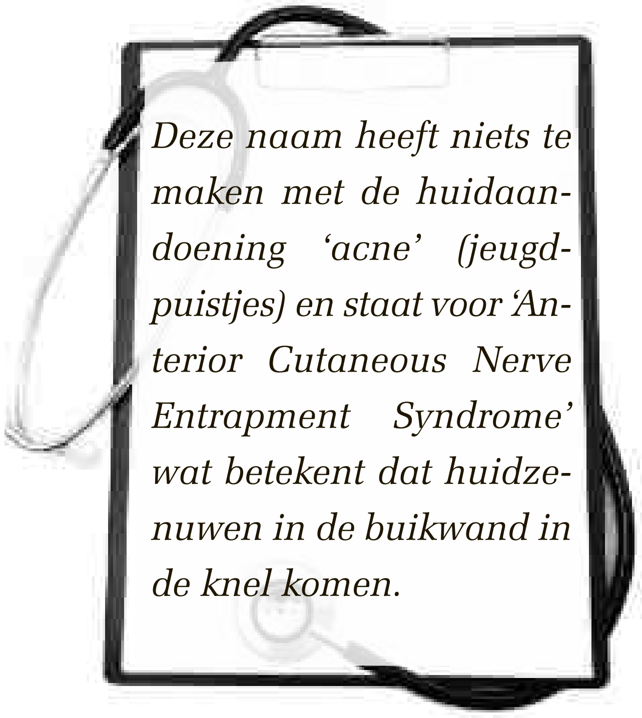

Tekst: **Hans de Haan**

Het afknellen van deze zenuwtakjes die geen functie hebben voor de buikspieren, maar alleen maar zorgen voor het gevoel van de buikhuid, kan een zeer variabel pijnsyndroom geven. Dat kan dan variëren van een milde tot een extreme, onhoudbare pijn. Het probleem is dat slechts weinig huisartsen en specialisten bekend zijn met dit bijzondere buikpijnsyndroom.

Dit komt omdat de meeste artsen bij buikpijn denken aan oorzaken die het gevolg zijn van ziekten van de buikorganen, zoals de maag, de blinde darm, de galblaas, de eierstokken, de darmen et cetera. Hierdoor worden vele onderzoeken verricht om afwijkingen aan deze organen aan te tonen of uit te sluiten. Indien echter wel aan Acnes wordt gedacht, blijkt dat het verhaal van de patiënt zelf en een gedegen, eenvoudig lichamelijk onderzoek meestal voldoende zijn voor de arts om de diagnose te stellen.

Dit pijnsyndroom is recent onder de aandacht gebracht door Tijmen van Assen, een wetenschapper van het Máxima Medisch Centrum (MMC), die op 11 juni jl. hierop promoveerde aan de Universiteit van Maastricht.

Klachten en symptomen

De meeste patiënten met Acnes hebben al wat langer buikklachten, waarbij zij aangeven dat deze met name verergeren bij activiteiten overdag, zoals bukken, overeind komen, huishoudelijk werk, stofzuigen, sporten, wandelen, gebogen zitten et cetera. Het betreft hier allemaal activiteiten waarbij de buikspieren zelf in meer of mindere mate worden gebruikt.

Patiënten melden vaak dat indien zij rustig en ontspannen liggen, de pijn vermindert of verdwijnt. Opvallend is ook dat de pijn vrijwel nooit 's nachts ontstaat, behalve indien men op de zij van de aangedane kant ligt. Dus, iemand met pijn in de rechteronderbuik geeft aan dat hij op de rechterzijde vaak wakker wordt van de pijn; meestal draaien de mensen dan op de rug of op de andere zijde, waarbij zij bijvoorbeeld op de linkerzij en met opgetrokken benen gaan liggen.

Als de pijn heftig is kan het zelfs gepaard gaan met symptomen die lijken op betrokkenheid van de buikorganen. Dat is natuurlijk voor artsen erg verwarrend. Soms is de pijn zo erg dat men er misselijk van wordt, vooral bij Acnes in de bovenbuik. Deze pijn bevindt zich altijd op dezelfde plaats en is vaak door veel patiënten zelfs met één vinger aan te wijzen. Dit is een zeer belangrijk gegeven en doorslaggevend voor de diagnose. Het maximale pijnpunt bevindt zich dan net op de rand, of in het midden van het verloop van de rechte buikspier, dat wil zeggen of links of rechts van de middellijn. De pijn komt vaker onder dan boven navelniveau voor. Acnes kent geen leeftijdsverschil, want zowel kinderen als hoogbejaarden kunnen het krijgen.

Voorkomen van Acnes

Het onderzoek van Tijmen van Assen heeft aangetoond dat per jaar 1 op de 2000 mensen lijdt aan het pijnsyndroom Acnes. Het veelvuldig fout of laat diagnosticeren van Acnes heeft niet alleen grote gevolgen voor de patiënt, maar ook maatschappelijk grote economische gevolgen. Zijn proefschrift toont aan dat per patiënt in totaal 19.200 euro aan (veelal vermijdbare) zorg- en productiviteitskosten worden gemaakt in het jaar voorafgaand aan de diagnose. Een snelle en juiste diagnose en behandeling van deze patiënten kan de samenleving naar schatting 80 tot 100 miljoen euro per jaar besparen.

Patiënten met Acnes kunnen dikwijls niet meer aan het gewone leven deelnemen vanwege de continue, scherpe of brandende pijn. Zij doorlopen vaak een lang frustrerend traject met veel onderzoek zonder dat de oorzaak wordt opgespoord.

Een eerdere studie wijst uit dat het overgrote deel van de Acnes-patiënten baat heeft bij een vorm van gerichte behandeling. Zo heeft één op de drie patiënten op de lange termijn baat bij lokale injecties. Een andere mogelijkheid is een kleine operatieve ingreep, de zogenaamde anterieure neurectomie. Uit een recente gerandomiseerde studie blijkt dat deze ingreep succesvol is bij twee van de drie geopereerde patiënten.

Van Assen en co-promotoren Roumen en Scheltinga pleiten voor meer kennis over dit syndroom bij huisartsen en medisch specialisten. Zo bleek dat 3,6 procent van de patiënten in de huisartsenpraktijk werd gediagnosticeerd met Prikkelbaar Darm Syndroom, terwijl ze eigenlijk Acnes hebben. Een ander onderzoek heeft laten zien dat 1 op de 50 patiënten die zich meldt op de spoedeisende hulp met acute buikpijnklachten in feite aan Acnes lijdt. Ten slotte is uitgerekend dat er ieder jaar zo'n 8000 tot 10.000 nieuwe Acnes-patiënten bij komen, van wie velen al jarenlang klachten hebben zonder dat de juiste diagnose werd gesteld.

Informatie en ondersteuning

Om huisartsen te helpen deze groep patiënten op te sporen hebben de onderzoekers een vragenlijst ontwikkeld. Door de patiënten slechts achttien vragen te laten beantwoorden kan de groep patiënten met Acnes worden onderscheiden van die met het Prikkelbaar Darm Syndroom. Vervolgens is uitgerekend dat op die manier elk jaar bij 1 op de 2000 mensen in Nederland Acnes kan worden vastgesteld. De aandoening komt dus relatief vaak voor. Ter vergelijking: 1 op de 1000 mensen krijgt jaarlijks een blindedarmontsteking.

Algemene informatie over incidentie, prevalentie, diagnose en behandeling van Acnes was schaars, maar is nu verkrijgbaar bij SolviMax, het expertisecentrum voor buikwand- en liespijn van het MMC. Dit centrum heeft zich ten doel gesteld om de basiskennis over dit syndroom bij huisartsen en medisch specialisten aan te vullen.

Op 1 mei 2015 promoveerde op andere aspecten van Acnes, een in het MMC opgeleide algemeen chirurg, Oliver Boelens, met dezelfde co-promotoren als Van Assen, namelijk Roumen en Scheltinga.

Op deze wijze is dit nagenoeg vergeten buikwandpijnsyndroom herontdekt en is een wetenschappelijk programma opgezet dat zich richt op snelle en betere herkenning, diagnostiek en behandeling van het syndroom. Ook op internet is thans veel informatie te vinden op dit gebied als men googelt op het trefwoord Acnes.

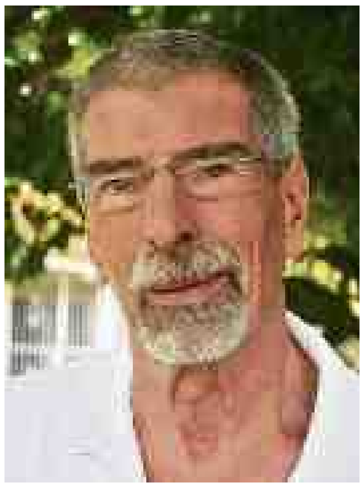

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Work & Travel met Elton

Hoe meer hij reist, hoe meer hij van Curaçao gaat houden. Voorlopig is hij echter nog op wereldreis. Docent Aardrijkskunde Elton Sint Jago doet in de Ñapa maandelijks verslag van zijn belevenissen.

India: deelstaat Rajasthan

Rajasthan is de deelstaat van de paleizen en forten! Na zestien uur in een slaapbus gereisd te hebben, kwam ik in Udaipur aan; mooi gelegen aan het Pichola Meer met paleizen gelegen op eilandjes en langs de oever.

Tekst: **Elton Sint Jago**

Met de Udaipur Ropeway kwam je op de top van een heuvel vanwaar je een prachtige zicht op de stad, het meer en het imposante City Palace uit de 16e eeuw hebt.

Het Holifeest heb ik ook in Udaipur meegemaakt en het was een leuke, unieke ervaring waar ik met veel plezier op terugkijk! Alles begon met de HolikaDahan, een avond van tevoren. Een heleboel mensen kwamen voor de Jagdish Tempel bij elkaar, er was een podium waar men optrad en een grote, droge boomstam in het midden van de straat. De stam was bedekt met klappertjes en werd in brand gestoken.

De stam stelt de duivel voor en wordt in brand gestoken om al het kwade weg te branden. Iedereen ging helemaal los en het was groot feest! De volgende dag was het Holifeest; een feest in het teken van positiviteit waarbij je al het negatieve aan de kant zet en verbroken relaties met familie en vrienden weer oppakt.

Het duurde nog geen minuut voordat ik buiten was en men begon al gekleurd poeder op mijn gezicht te smeren en me met een omhelzing Happy Holi te wensten. Ik kocht ook mijn eigen zakje met gekleurd poeder om mee te doen. Het was een heel vrolijke dag en ik bleef lang bij de Gangaur Ghat, de bekendste 'ghat' (trap naar de rivier) in de stad hangen. Blijkbaar leek ik op een cricketspeler uit het Caribisch gebied en ik ging bij een heleboel Indiërs op de foto!

Ik trok door naar Jodhpur, de blauwe stad. Het gebied van de Sardar Markt en de oude stad vond ik gezellig druk en interessant om doorheen te slenteren. Vanuit de markt zie je ook het indrukwekkende Mehrangarh Fort op een heuvel op de achtergrond. Dit fort komt uit de 15e eeuw en is het grootste in Rajasthan. Immens groot met hoge, dikke muren. In het fort is er een paleis waar de maharaja's vroeger woonden en ook kleine tempels en musea.

Mehrangarh Fort is een 'must' wanneer je in Jodhpur bent. Vanuit het fort is er een mooi uitzicht op Jodhpurs 'blue city', waar een groot deel van de huizen blauw geverfd zijn. Ik bezocht nog enkele plekken in Jodhpur en trok verder naar Jaipur, de grootste stad in Rajasthan, bekend als de 'roze stad', omdat alle gebouwen in de ommuurde oude stad een roze terracottakleur hebben. Zodoende deed Jaipur mij een beetje aan Marrakech denken.

Een van de eerste plekken die ik bezocht was de iconische Hawa Mahal Tempel met een heleboel raampjes waar koninklijke vrouwen onopgemerkt naar buiten konden gluren. Samen met twee Nederlandse meiden en een Britse jongen huurde ik een taxi en bezochten we aantal plaatsen in en rondom de stad. We gingen onder andere naar de prachtige Albert Hall, de Galtaji 'monkey' Temple en het indrukwekkende 16e eeuwse Amber Fort aan het Maota Meer.

Via Indiërs die ik in Jaipur ontmoette, kreeg ik de gelegenheid om les te geven bij een instituut. Veel Indiase studenten komen Engels lessen volgen en mijn les ging over het Caribisch gebied. In India is onze regio bekend als 'West Indies', net als het cricketteam uit de Cariben. Men denkt vaak dat het één land is en ik legde uit dat verschillende landen samen de West Indies vormen door onder meer een kaart op het bord te tekenen. Verder hadden ze veel vragen over mijn reis in India, over Curaçao en onze taal in het algemeen. Het was een heel fijne interactie met deze studenten!

Ik reisde door naar Sawai Madhopur, een klein plaatsje dicht bij het Ranthambore National Park dat bekendstaat om zijn Bengaalse tijgers. Volgens de gids heb je 30 procent kans om een tijger te spotten tijdens een safari. Ik ging op een ochtendsafari door het park waar ik van het mooie landschap genoten heb en ik zag ook krokodillen, herten, pauwen, apen, veel vogels en... Bengaalse tijgers, dus ik bofte!

Meer uit India in het volgende verslag.

Jodhpur, de blauwe stad.

Met vier Sikhs bij Hawa Mahal in Jaipur.

Voor de klas in Jaipur.

Europa op sterven na dood?

Een hond die als verlamd afdrijft op een ijsschots als beeld voor Europa in crisistijd. Geert Mak past dit beeld toe in zijn boek 'De hond van Tisma'. Europa drijft af, niet in staat effectief te handelen.

Het dreigende Griekse failliet, en een mogelijke 'Grexit' in het verlengde ervan, doet de Europese Unie (EU) op haar grondvesten schudden. Vooral de landen in de eurozone. De dreiging hing al langer als een zware donderwolk in de lucht. Brede Kristensen bespreekt voor de Ñapa vier boeken over de crisis die (gematigd) positief staan tegenover de toekomst van Europa.

Tekst: **Brede Kristensen**

Tijdens zo'n periode van dreiging zijn er drie reacties. De eerste reactie: zie je wel, het kon ook niet goed gaan, de EU heeft altijd als los zand aan elkaar gehangen en nu is het uur van de hopeloze waarheid aangebroken. Reactie 2: koppen in het zand. De derde reactie: samen de schouders eronder, de crisis onder ogen zien en vooral niet vergeten wat ons als EU-landen bindt.
Zo zijn er de laatste paar jaar eindeloos veel krantenartikelen en ook enkele boeken over de crisis geschreven. Ik zal vier boeken bespreken die de derde reactie (samen de schouders eronder) proberen te stimuleren.

Hondje dat afdrijft

Het eerste is van de bekende journalist Geert Mak, met als suggestieve titel 'De hond van Tisma'. Tisma is een Joegoslavische auteur wiens hondje tijdens een winterse dag op een ijsschots op de Donau belandde en afdreef. Het hondje zat als verlamd op die ijsschots. Dit beeld past hij toe op Europa in crisistijd. Europa drijft af, niet in staat effectief te handelen.
Maks boekje is kort, leest vlot, legt de vinger op zere EU-plekken, waarschuwt tegen geëtter van populistische partijen en komt tot de conclusie dat het hoog tijd wordt dat Europa wordt gepolitiseerd. Immers 'er is een schreeuwende behoefte aan een nieuw cultureel en politiek Europees reveil. Er moet op Europees niveau eindelijk een publieke (of bedoelt hij politieke?) eenheid worden geschapen. Daarin ligt de grootste achterstand van de Unie, dat moet de hoogste prioriteit krijgen, zonder die publieke eenheid kunnen we de rest vergeten'. (p82)
Hij merkt op dat crisistijden aantonen of 'leiders nog weten wat ze willen' en of ze het contact met de realiteit nog in het oog hebben. Een duidelijke uitspraak doet hij niet, maar de lezer raadt het: Mak betwijfelt het. Inzake de begrotingsperikelen merkt hij op dat het leiderschap steeds bezig is tijd te rekken. De lezer raadt het opnieuw: Mak vreest uitstel van executie.
Ten slotte roept hij nogmaals op tot een politiek reveil. Ik vond die oproep uit zijn mond niet echt hoopvol klinken en zo vrees ik dat het boek van Mak impliciet de boodschap herbergt dat het hondje van Tisma verder zal afdrijven om in het ijskoude Donau-water te verdrinken. Reactie 1 (het kon ook niet goed gaan) dus.

Juist meer eenheid

Hoe anders klinkt de stem van Herman Van Rompuy, de Belgische politicus – en schrijver van haiku's (!) – die tijdens de crisisjaren diende als voorzitter van de Europese Raad. Hij schreef een boek over zijn ervaringen: 'Europa in de storm'. Van Rompuy schrijft met grote kennis van zaken en laat ons op zijn gemak de keuken van de Unie bezichtigen. Waar alles dus bekokstoofd wordt.
De rode draad van zijn verhaal is dat juist deze crisis voor meer eenheid zorgt. Er wordt gewerkt aan een bankenunie met een enkelvoudig, centraal Europees toezicht en garantie voor alle Europese burgers als klanten. Er wordt gewerkt aan een begrotingsunie met strenge regels om buitensporige begrotingstekorten en staatsschulden in de toekomst te voorkomen of te corrigeren. Er wordt gewerkt aan een economische unie, met gecoördineerd economisch beleid tussen de landen. En, last but not least, er wordt gewerkt aan een grotere democratische legitimiteit en een betere tweezijdige communicatie met de burger. Dit boekje is daartoe trouwens een belangrijke bijdrage. De lezer raakt onder de indruk van de inspanningen die vruchten afwerpen. Wellicht zal de figuur van Van Rompuy met zijn samenbindende kwaliteiten daartoe hebben bijgedragen. Van Rompuy is van nature zeker geen optimistische enthousiasteling en hij schept ook niet op. Eerder is hij bedachtzaam, kritisch en serieus.
Zijn verhaal volgend krijgt de lezer een ander en scherper beeld van de Unie dan hij gewend is. Expliciet schrijft Van Rompuy dat hij het 'volstrekt oneens is met de beweringen dat er in Europa geen politieke moed bestaat. In de laatste jaren kwam ik danig onder de indruk van de moed die regeringen opbrachten, van hun bereidheid om zwaar onpopulaire maatregelen te nemen in tijden van toenemend populisme. Sommige regeringsleiders deden dat in weerwil van verzet in hun parlement, van straatprotesten en stakingen… in het volle besef dat ze stembusnederlagen riskeerden – en toch zetten ze door'.
De filosoof Habermas vroeg: zijn de Europese leiders zich bewust dat ze voor historische keuzes staan en dat hun beslissingen vandaag het Europa van morgen gaan bepalen? Van Rompuy heeft een duidelijk antwoord: ja. Omdat hij de problemen en uitdagingen niet negeert, is zijn verhaal geloofwaardig. Zodoende geeft het de Europese burger weer wat moed om met reactie 3 (samen de schouders eronder) aan de slag te gaan! Ik moet zeggen dat zijn boek buitengewoon lezenswaardig is.
De Kroatische schrijfster Dubravka Ugresic schreef 'Europa in sepia'. Sepia is een stofje, afkomstig van de inktvis, dat gebruikt werd om foto's te conserveren. Die oude foto's zien er nog steeds prima uit, maar de lichtbeige tint associëren we met lang vervlogen tijden. Vervlogen? Of toch niet helemaal? Zie daar het onderwerp van Ugresic.
Is Europa oud? Te oud om nog mee te kunnen? Ugresic heeft veel gereisd, ook buiten Europa en woont nu in Amsterdam. Haar observatietalent is super en haar reisverslagen zijn om je naar te lachen. Over de rare minibar in hotelkamers bijvoorbeeld, die Amerikaanse vondst, waar Europeanen nog altijd een beetje mee stuntelen. De in vriendelijkheid getrainde receptioniste vraagt bij het uitchecken met de strenge blik van een rechter of de klant iets uit de minibar heeft genomen en laat het antwoord nog controleren ook, nota bene door de schoonmaakster. Wee de gast die de receptioniste onjuist heeft geïnformeerd. Als een poes met een verwarde vacht loopt de Europese gast met zijn bagage onvast het hotel uit om in de tram het genante voorval te verwerken.

Wees zuinig op vereniging

Ze geeft zich rekenschap van de lijnen in de geschiedenis. Joegoslavië viel uiteen. Dat leek de enige oplossing. Maar je zou alle Balkan-mensen de kost moeten geven die terugverlangen naar die oude tijden van Joegoslavische eenheid…
De boodschap voor Europa is duidelijk. Hier heeft het omgekeerde plaatsgevonden: vereniging. Wees er zuinig op. Ondertussen blijven de oude nationaliteiten goed zichtbaar, mooi door sepia geconserveerd. Terwijl de tijd voortraast, ons met de ene na de andere technologische vernieuwing verrassend. Vroeger kortten we onze tijd met een babbeltje, nu zitten we te sms'en, twitteren en te appen. Is dat de manier waarop we in het verenigde Europa met elkaar omgaan en onze frustraties verwerken?
We komen elkaar tegenwoordig overal tegen, op congressen, op het werk en als buren op straat. Er ontstaat zoiets als een gemeenschappelijk gevoel. Maar erg diep gaat het niet. Niets is nog diep, lijkt ze te zeggen. Alles is oppervlakkig en een beetje onecht, karaoke-achtig. Karaoke is niet voor niets populair, constateert ze. "Wat alle vormen van karaokecultuur met elkaar gemeen hebben is de narcistische, exhibitionistische en neurotische behoefte (…) om als hulpeloos individu een teken van jezelf op deze onverschillige aarde achter te laten (…)." Hoe, dat maakt niet uit: op je eigen lichaam, op internet, met een foto, een daad van vandalisme, een belachelijke roddel, een moord of een onzinbeleving. Als we maar gezien worden. Ugresic kan er leuk over schrijven, maar conclusies trekt ze niet. Wel blijven die oude Europaherinneringen in sepia hun scherpte behouden.
Gaat het nog iets worden met dit oude continent? De fantastisch-kritische verhalen van Ugresic geven daarop geen antwoord. Maar zo'n persoon als Ugresic zelf is het beste bewijs dat de Europese geest, kritisch, humoristisch, met gevoel voor het eigene en andere, reflectief, soms een beetje filosofisch, soms een beetje moralistisch, maar zelden klip en klaar en praktisch, nog altijd springlevend is. Leve Europa, zou ik zeggen.

Drie Europese Unies

Ten slotte 'Turbulent and Mighty Continent' van de Engelse socioloog Anthony Giddens. Ooit de adviseur van Tony Blair, de kletsmajoor die hij al lang geleden de rug toekeerde. Giddens is een socioloog met veel gezag, die ook over politieke zaken altijd iets belangrijks te zeggen heeft. Ditmaal over de toekomst van Europa.

Leve Europa!

Giddens begint met te onderscheiden tussen drie Europese Unies (EU). EU-1 is het formeel-juridische Europa van de grondleggers, met de Commissie, de Raad en het Parlement. EU-2 is het Europa van de macht, het kleine kliekje politici dat de dienst uitmaakt, thans onder 'voorzitterschap' van Angela Merkel. Zeker, EU-2 heeft veel in de melk te brokkelen. Maar of het zo machtig is als Giddens vermoedt, valt te betwijfelen. Stel dat er helemaal geen functionerend EU-1 was geweest, en het veruit machtigste land van Europa zou als EU-2 vrij spel hebben... Dan was de hel al lang losgebroken.
Het boek van Van Rompuy laat zien dat ook EU-1 zich de mond niet laat snoeren en voor een zekere machtsbalans zorgt.
Ten slotte is er nog EU-3, het papieren Europa van de grootse toekomstplannen. De toekomst van Europa zal van EU-3 afhangen, zo betoogt Giddens. In zijn ogen zal de EU richting een federale staat moeten, met een legitieme centrale macht, een centraal financieel-economisch beleid, een centraal sociaal beleid en een functionerende democratie. Hij doet daartoe praktische aanbevelingen.

Europees sociaal beleid

Een heel hoofdstuk is gewijd aan het Europese sociale beleid, wat volgens hem ook een samenbindende factor is tussen de Europese landen. Een verzorgingsstaat past bij Europa. Groot probleem vormt de toestroom van immigranten. Op den duur zullen zij Europa verrijken, maar niet voordat

Europa heeft besloten van een multi-culturele staat een dynamische inter-culturele, universele en niet-nationalistische staat te maken.

Interculturalism betekent dat mensen elkaar volledig accepteren, ongeacht religieuze een culturele verschillen, alsook het politieke systeem dat die wederzijdse acceptatie in vormen van beleid (zoals sociale voorzieningen en democratische rechten) tot uitdrukking brengt. Dat laatste zou dus ook van de Islamitische minderheden moeten worden verwacht, die naar verhouding het meest van die voorzieningen gebruik maken.
Giddens is ervan overtuigd dat juist het multi-nationale Europa daartoe in staat is, maar maakt niet goed duidelijk hoe dat laatste in zijn werk moet gaan. Misschien wel de grootste uitdaging voor Europa, een uitdaging die de landen sterker met elkaar kan verbinden. Verder betoogt hij dat een federaal Europa in het belang van alle lidstaten is, inclusief Duitsland. Opvallend is dat hij Engeland buiten beschouwing laat. Hoort Engeland er toch niet bij?
Nadat Giddens had uitgelegd wat hij onder EU-1, 2 en 3 verstond, had ik nog een EU-4 van de burgers en burgerbewegingen verwacht. Die spelen toch ook een grote rol in Europa. Daarmee kwam hij niet. Is dat omdat hij als Brit toch een beetje erbuiten staat en minder aan den lijve ervaart wat het is om Europeaan te zijn?
Giddens beseft dat Europa eeuwenlang verdeeld, conflictueus en oorlogzuchtig is geweest. Dankzij de EU is dat veranderd en daarom is de EU ook zo kostbaar. Binnen het EU-verband kan de pluriformiteit zich nog mooier ontplooien. Reden om Europa een 'mighty continent' te noemen. Reden waarom Churchill vanaf de puinhopen van 1946 de Europese burgers (EU-4) toeriep: let Europe arise! waarmee Giddens zijn schitterend pleidooi voor reactie 3 opent en sluit.

Geert Mak, De hond van Tisma, Wat als Europa klapt? 2012
Herman Van Rompuy, Europa in de storm, Lessen en uitdagingen, 2014
Dubravka Ugresic, Europa in sepia, (ver uit Kroatisch Europa u sepiji), 2015
Anthony Giddens, Turbulent and Mighty Continent, What Future for Europe?, 2014

Ars Poëtica.

Europa zonder grenzen

Europa, een mysterie, een mirakel, een enigma,
bezaaid met militaire graven, ons Europa,
ooit gespleten en gevierendeeld,
door ijzeren gordijnen opgedeeld,
gesloopt, geketend aan zichzelf.
Europa, is weer opgestaan en timmert aan
zijn onvolkomen statenbond.
Geef ons een vaderland om te beminnen,
zo vaak zo dodelijk verwond,
steeds Auschwitz om ons te bezinnen,
maar zijn kunstschatten om te ontginnen,
soms slapeloos van al zijn zorgen
en toch ontwakend in de morgen:
het raadselachtige Avondland;
nog steeds een brokkelig schiereiland,
dat daar onooglijk bengelt
aan het groot Eur-Aziatische continent,
als een gekreukte handschoen
in eigen handgreep nog verstrengeld,
bulkend van weelde en toch malcontent
over de vrede die banaal kan zijn,
over rechten die eentonig zijn
en plichten die voor de anderen zijn.
Europa's grenzen doen nog even pijn;
het zijn littekens die nog moeten helen
maar niet meer bloeden sedert 65 jaar.
Geen tijd blijft over om ons te vervelen;
Veel mensen willen samenwerkend delen
en weten dat hun toekomst niet gegeven is,
maar op te bouwen, uit te vinden is.
Europa is niet langer land van aarde
maar steeds meer oord van waarden.
Daarom is ons Europa zo ontgrenzend,
grenzeloos het werelddorp verkennend,
strevend naar de wenselijkheid
van steeds meer menselijkheid.

Dit gedicht over Europa schreef oud-premier van België Mark Eyskens, professor BeNeLux-leerstoel Benelux Universitair Centrum, speciaal voor het Academisch jaar 2013-2014.

Letra

C.S. Lewis

C.S. Lewis was niet alleen een bekende hoogleraar in de Middeleeuwse Engelse letterkunde, maar ook dichter en schrijver van sciencefiction, een psychologische roman (Till we have faces) en de beroemde kinderserie over Narnia. Op volwassen leeftijd bekeerde hij zich tot het christendom, waarna hij enkele apologetische boeken schreef om zijn stap naar het christelijk geloof te verdedigen. Vooral in evangelische kring worden deze werken hoog gewaardeerd en regelmatig bestudeerd. Ook hier op Curaçao. Minder bekendheid genieten zijn beschouwende geschriften, zoals bijvoorbeeld 'The Four Loves' (1960) en veel interessante brieven. Zijn boek over de Psalmen is voor iedereen met belangstelling voor de interpretatie van literaire teksten, een lust om te lezen. Tegen het einde van zijn leven trouwde hij onverwacht met een Amerikaanse collega, Joy Davidman. Niemand had dat van de fervente bachelor verwacht. Over de toedracht van het huwelijk gingen de wildste geruchten. Joy had kanker. Hun huwelijk duurde slechts enkele jaren. Naar aanleiding van haar overlijden schreef hij zijn meest indrukwekkende boek: 'A Grief Observed' (1961). Maar wie was dan toch die Joy Davidman die ineens opdook in het wonderlijke leven van Lewis? Abigail Santamaria schreef over haar een biografie met vooral aandacht voor haar jaren met Lewis: 'JOY. Poet, Seeker, and the Woman Who Captivated C.S. Lewis'. De lezer leert de Amerikaanse Joy Davidman kennen als een talentvol maar droog en saai joods meisje dat ongelukkig trouwde en als hoogleraar literatuur weinig indruk maakte. De kennismaking met het werk van Lewis deed haar op slag veranderen. Ze zocht contact met hem, liet zich scheiden van haar man, stak de oceaan over en trouwde haar idool. Tegen ieders verwachting in werd het een fantastisch huwelijk, waarin ze beiden tot bloei kwamen. Met als eindresultaat en climax 'A Grief Observed'.

Joan Didion

Van de hand van Tracy Daugherty verscheen eveneens een biografie: 'The Last Love Song', over de Amerikaanse schrijfster en journaliste Joan Didion, inmiddels 81. Didion genoot vooral bekendheid door haar beschouwend journalistieke werk, onder meer over de Vietnam oorlog. Haar kritische stem werd niet overal gewaardeerd. Toen haar man overleed en haar geadopteerde Vietnamese dochter ernstig ziek werd, schreef ze 'The Year of Magical Thinking'. Een soort 'wake up call' voor iedereen die ervan uitgaat dat alles zijn gangetje gaat. 'Life changes fast... life changes in the instant... You sit down to dinner and life as you know it ends...'. Weer een wake up call, kan wel gesteld worden. De herinneringen aan haar overleden dochter worden in 'Blue Nights' (2011) besproken. Nu dan een biografie over het veelbewogen leven van Didion wier carrière als professional op cruciale momenten belangrijker was dan de zorg voor haar dochter. Daugherty plaatst haar in het perspectief van de Amerikaanse pionier, die op stoïcijnse wijze de elementen trotseerde, het onherbergzame land bewoonbaar maakte en zijn eigen leven leefbaar. Ondertussen gaat er veel egoïsme achter die mooi-romantisch Amerikaanse droom schuil, achter de 'mean scrambling for survival'. Didion realiseert zich dat ook en verzucht: "There's something missing in survival as a reason for being, you know?"

‘Voorlichting aankomende studenten ver onder de maat’

Freemovers, zo worden Curaçaose jongeren genoemd die op eigen houtje naar Nederland vertrekken om een opleiding te volgen, veelal op mbo-niveau. Zij krijgen geen beurs en begeleiding van de Stichting Studiefinanciering Curaçao (SSC). Vaak verdwijnen deze freemovers van de radar en maken ze hun opleiding niet af. Jealaine Wawoe springt met haar organisatie die begeleiding biedt in het gat dat er ontstaat.

Jealaine Wawoe begeleidt freemovers

Tekst en foto’s: **Mineke de Vries**

Jealaine Wawoe is net terug op Curaçao nadat zij 106 nieuwe studenten in Nederland heeft ‘afgeleverd’. Na een jaar intensieve begeleiding op Curaçao heeft ze deze zogenoemde freemovers tot over de drempel in Nederland gebracht.

Wawoe: “We moeten er alles aan doen om teleurstellingen te voorkomen. We moeten studenten niet alleen intensief voorbereiden wat betreft studiekeuze, maar ook op het gebied van taal, administratie en huisvesting.” Het is een gat waar ze inspringt, want: “De voorlichting op ons eiland is ver onder de maat.”

We spreken elkaar in hartje studentenstad Utrecht, waar net de introductie van nieuwe studenten is begonnen. Overal lopen groepjes met hun mentor om de stad te verkennen. Zoals de bursalen door SSC worden opgevangen, zo worden de freemovers die met Wawoes organisatie ‘My future career’ komen door een persoonlijke buddy begeleid die ze wegwijs maakt. “Hij of zij helpt met het inschrijven bij de gemeente, contracten afsluiten, sleutels ophalen, geeft een rondleiding bij de studie, door de stad, helpt de kamer inrichten. Kortom, de buddy’s – die een bescheiden onkostenvergoeding krijgen – zijn van wezenlijk belang bij het acclimatiseren. Voor ouders is dat ook vaak geruststellend. Ik zoek daarbij mensen heel zorgvuldig bij elkaar, qua leeftijd en liefst ook per studierichting.”

“Toen ik in Nederland aankwam, was ik zo’n heel beschaafd, net en timide meisje.”

Freemovers

Wawoe kwam op 24 juli aan in Nederland met achttien mensen onder haar hoede. De anderen vlogen zelfstandig of werden door ouders gebracht. Tot half augustus verbleef Wawoe nog in Nederland, zodat dingen per mail of telefoon gemakkelijk te regelen waren. Desgewenst stapte ze op de trein om langs te gaan. “Maar de meesten willen niet lang begeleid worden en als ze goed voorbereid zijn, is dat ook niet nodig.” Iedereen heeft inmiddels huisvesting, ofwel in studentenhuizen, een appartement of bij familie. Letterlijk en figuurlijk weet Wawoe de weg in Nederland en ze boort haar netwerk aan om mensen op hun plek te krijgen.

Opmerkelijk is dat zich dit jaar zes studenten uit St. Maarten aansloten. “Op St. Maarten stoppen ze namelijk met de begeleiding van studenten. Vanaf mei heb ik via skype en telefoon deze aankomende studenten voorbereid. Dit jaar ga ik er persoonlijk heen om wellicht meer studenten te helpen binnen ons programma.”

Van de geslaagden van de Cariben die naar Nederland vertrekken, gaan er zo’n 200 via de SSC, maar volgens Wawoe zijn er steeds meer die bewust besluiten als freemover te gaan. “Omdat je de toelage van SSC moet terugbetalen, kiezen mensen die van tevoren voor een studie gespaard hebben ervoor als freemover te gaan. Er zijn natuurlijk wel verschillende groepen freemovers. Er zijn er die een ticket kopen, naar tante en oom gaan en het wel zien. Deze mensen hebben grote kans uit te vallen omdat ze niet zijn voorbereid. Maar ook binnen deze groep freemovers begeleid ik mensen, wel maak ik altijd een plan. Eventueel stellen we het uit en gaan ze eerst nog een jaar werken. Voorop staat dat we teleurstellingen moeten voorkomen.” En dat geldt trouwens voor alle studenten, freemovers of niet, stelt Wawoe: “Het schort aan informatievoorziening op het eiland. De verhalen van studenten die zowel in Nederland als in de regio vastlopen omdat ze niet de juiste informatie gekregen hebben, mogen als bekend verondersteld worden.”

Eigen teleurstelling

Die teleurstelling ondervond zij zelf aan den lijve, dat is dan de motivatie voor haar werk. Afkomstig uit Willibrordus ging ze na de Goslinga-mavo in Otrobanda naar Nederland om Sociaal Juridische Dienstverlening te gaan doen. Daar bleek dat ze te jong was om stage te lopen in de (justitiële) richting die ze in wilde. “Als ik goede voorlichting had gehad, had ik dat geweten. Na gesprekken met de schooldecaan switchte ik naar Sociaal Agogisch Werk en langzaamaan – mede door mijn eigen ervaring – werd me duidelijk dat ik studieberoepskeuze-adviseur wilde worden. Ik volgde de Academie voor Mens en Arbeid in Deventer en zat eindelijk op mijn plek.” Voor Wawoe was het overigens duidelijk dat ze na haar studie terug zou gaan naar Curaçao. “Nederland is niet mijn land. En qua vakgebied denk ik dat ik mensen bij wezenlijke zaken als studiekeuze in de begeleiding beter kan bereiken als ik ze in hun eigen taal benader.”

“Wij Curaçaoënaars zijn zo anders opgevoed”

Eenmaal terug op Curaçao ging ze aan de slag als intercedent bij een uitzendbureau. “Ik kon hier mijn inmiddels Nederlandse mentaliteit goed gebruiken, ik ging niet wachten op klanten maar ging ze zelf zoeken. Want dat had ik geleerd in Nederland: je moet lef hebben, brutaal zijn.”

Durven of mislukken

Dat is meteen één van de dingen waarin ze haar nieuwe studenten begeleidt. “Wij Curaçaoënaars zijn zo anders opgevoed. Toen ik in Nederland aankwam, was ik zo’n heel beschaafd, net en timide meisje, durfde niemand in de ogen te kijken, durfde niet uit mezelf te praten. Ik stond te kijken van die Nederlandse studenten, vond ze onbeschoft en brutaal, ze spraken de docenten bij hun voornaam aan. Na een poosje viel het kwartje: als ik hier wat wilde bereiken moest ik net zo brutaal worden. Daarin train ik de studenten: je moet jezelf heel goed kennen, stevig in je schoenen staan, weten wie je bent, waar je waarde aan hecht, hoe je dingen wilt oplossen en vooral ook weten waar je motivatie ligt. Als je de kracht hebt om dingen te durven doen, dan komt het goed, anders gaat het je niet lukken. Je moet af van die schaamtecultuur van ons. Ik zeg altijd tegen ze: ik moet me schamen als ik lieg of steel, en voor de rest hoef ik me nergens voor te schamen.”

Werkwijze

Nadat Wawoe tien jaar had gewerkt bij Stichting Studiefinanciering Curaçao als hoofd klantcontact met op de achtergrond wat studiekeuzebegeleiding, begon ze in 2013 haar eigen bedrijf My future career. “Ik ging me volledig richten op de beroepskeuze, dat is mijn echte vak.” Studenten die zich melden bij My future career aan de Roodeweg krijgen individuele begeleiding op maat. Het begint met een studieberoepskeuzegesprek, een test en een rapportage (voor 195 gulden) en daarna wordt bekeken wat deze individuele leerling nodig heeft, vastgelegd in een persoonlijk ontwikkelplan.” Overigens werkt Wawoe samen met een onderzoeksbureau in Nederland dat testen verzorgt. “En voor mensen die het niet kunnen betalen, heb ik testen online, dus iedereen kan terecht.” De freemoversbegeleiding door My future career is dus zeker geen elitair gebeuren. “In veel gevallen melden zich mensen die vooraf hebben gespaard, maar je kunt ook terecht voor een klein onderdeel waar je tegenaan loopt, bijvoorbeeld de administratie. Maar ook een alleenstaande moeder met twee kinderen heb ik volledig begeleid. Afhankelijk van het inkomen kunnen we hoe dan ook wat aanbieden.” De trajecten met studenten duren meestal een jaar, waarin aandacht is voor studiekeuze, administratieve voorbereiding, mentale voorbereiding, bewustwording dat je studeren in eigen hand hebt. Het begint individueel en dan volgen in groepsverband trainingen, net waarvoor iemand kiest. Dat kan zijn een workshop Nederlands, een workshop motivatiebrieven schrijven, sociale vaardigheden, leren leren of huisvesting. Er is ook een workshop voor ouders. Op de jaarkalender staan de diverse onderdelen, je kunt naar behoefte intekenen. Je kunt diensten afnemen zo breed of zo smal als je zelf wilt. Al naar gelang de behoeftes is het dus een al dan niet doorlopend proces. “Toen kwam vanuit de ouders op een gegeven moment de vraag of ik kinderen niet naar Nederland kon begeleiden. En dat doe ik dus nu voor het tweede jaar. Vorig jaar waren het er 34, dit jaar 106 en ik streef naar 300 volgend jaar.” Tevreden voegt ze eraan toe: “En dat het goed met ze gaat, blijkt wel uit het feit dat niemand van vorig jaar is teruggekeerd of geswitcht.”

Daarnaast geeft ze voorlichting op alle middelbare scholen, over studiekeuze en voorbereiding op studeren in Nederland, dit samen met de decaan of in de mentorlessen. Tevens geeft ze cursussen aan decanen zelf. “Omdat er op scholen weinig beleid is over studiebegeleiding, kon ik overal aan de slag. Naast onvoldoende kennis zijn er ook niet genoeg materialen.” Daarom schreef zij recent met de decanen van de RK-scholen het LOB-boek (Loopbaanbegeleiding). “Dit zijn zodoende de enige scholen die werken met een degelijk en systematisch LOB-instrument. Maar goed, het is een begin.” Ze doet de voorlichting vrijwillig: “Het zou natuurlijk het mooiste zijn als schoolbesturen me inhuren om apart van het decanaat zowel mentoren als decanen te ondersteunen, want het is zó nodig.”

Onder de maat

“Ik ben er destijds zelf tegenaan gelopen, maar het is nog altijd zo: de voorlichting op Curaçao is ver beneden de maat. Aankomende studenten hebben vaak geen idee wat hun opleiding inhoudt en komen ofwel in de regio ofwel in Nederland voor grote verrassingen te staan. Dat moet je voorkomen, zeker omdat er in een ander land al genoeg op je afkomt.”

Wawoe is dan ook een pleitbezorger voor betere voorlichting op het eiland, maar tegelijkertijd voor een veel hoger niveau van onderwijs. “Ik kan het niet begrijpen, dat moet één van de pijlers van ons eiland zijn, naast gezondheidszorg en veiligheid. Ik probeer mensen met mijn trainingen klaar te stomen om te gaan studeren, maar het zou normaal zijn als ze dat op school zouden leren.”

Ze heeft een duidelijke boodschap aan de regering. “Er is te weinig visie en gedachte over onderwijs en studeren. Er wordt bovendien te weinig geld aan besteed.” Wawoe noemt in dat kader ook de problemen rond het studeren in de regio. “Dat wordt veel te gemakkelijk geroepen. Maar als er geen geld is, kún je niet studeren in de regio. De overheid biedt een studiefinanciering aan, maar van 15.000 dollar kun je echt niet studeren. Ik ben een groot voorstander van studeren in de regio, maar alleen dan als er goed beleid is. En dat is er nu in het geheel niet. Heb je geen georganiseerd plan, krijg je straks problemen (Wawoe schreef ook het boek ‘Studeren in de regio’). Kinderen van hier moeten in principe overal in de wereld kunnen studeren, maar niet eerder dan dat er een keer gezorgd wordt voor echt goed onderwijs.”

“Er is te weinig visie over onderwijs en studeren”

Young professionals

Als ze in augustus terug is, begint ze meteen weer met schoolbezoeken. Ook pakt ze het open spreekuur in de bibliotheek weer op, want samen met pedagogisch medewerker Marjolijn Smit geeft ze elke zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur vrijwillig onafhankelijk advies over studeren op Curaçao, in de regio en in Nederland. “Het is een vrije inloop waar veel gebruik van wordt gemaakt. Ik voel me verplicht kinderen goede informatie te geven, zo kan ik een bijdrage leveren aan de toekomst van de jongeren.”

En komen de afgestudeerden straks weer terug naar Curaçao en hebben ze nog geen baan, dan ziet Wawoe deze young professionals graag terug zodat ze kan bemiddelen bij projecten. Zelf werkt ze in haar bedrijf ook samen met young professionals die bijvoorbeeld de workshops geven. “En recent zijn we begonnen met een project bij de Fundashon Artista waar afgestudeerden in samenwerking met Herman van Bergen bij Bloemhof vijftien drop-outs begeleiden om een kunstwerk in elkaar te zetten. Op deze manier coacht de ene groep de andere.”

Dat is aan alle kanten de opzet van Jealaine Wawoe: samenwerken om problemen en uitval tegen te gaan. Vooraf, maar ook achteraf. “Want als je op die manier samenwerkt op een eiland, kunnen we samen zo veel bereiken.”

Jealaine Wawoe: “We moeten er alles aan doen om teleurstellingen te voorkomen.”

Ras: waan, maar geen werkelijkheid

Deel 3. Rassen bestaan niet

We lezen over de racistische schietpartij in Charleston en over de dood van Arubaan Mitch Henriquez. Ook het nieuwe boek Harper Lee van 'To kill a mockingbird' heeft de aandacht sterk gericht op racisme en ras. Dit terwijl al in 1950 is vastgesteld dat er geen scherp van elkaar gescheiden rassen bestaan: wij lijken allemaal op elkaar, we zijn bijna een(der). Maar probeer daar het grote publiek maar eens van te overtuigen. Racisme woekert als een veenbrand voort. Fysisch antropoloog dr. Machteld Roede schrijft in drie afleveringen over de biologische onzin van het begrip ras.

Ondanks een paar uiterlijke verschillen zijn we heel homogeen. De grootste lichamelijke verschillen zijn die tussen mannen en vrouwen.

Tekst: **Machteld Roede**

Na de oorlog werd het door de nazi-terreur besmette begrip ras gevoelsmatig taboe. Bovendien werd steeds duidelijker dat voor lichamelijke kenmerken nergens scherpe grenzen zijn te trekken tussen aangrenzende populaties en dat Afrikanen fysiek onderling meer van elkáár verschillen dan van Europeanen.

De donkere Toearegs bezitten onder de huid Europese genen. Ook de verspreiding over de wereld van verschillende kenmerken valt meer dan eens totaal niet samen. De huidkleur wordt naar het Zuiden toe donkerder, tot voorbij de evenaar. Maar bloedgroep 0 komt steeds meer voor van West-Europa naar Noord-India en Centraal-Azië, dus vertoont een toename in de west-oost richting. Melanesiërs zijn meer dan eens blond, evenals kinderen van aborigines in Australië.

Daarom verwierp de Unesco in 1950 het begrip 'ras'. Vervolgens gaven de nieuwe DNA-technieken steeds meer aanvullend bewijs voor de juistheid van dit standpunt. In 1972 werd aangetoond dat 94 procent van de variatie voorkomt binnen de zogenaamde raciale groepen, en dat er geografisch gescheiden groepen zijn die weinig van elkaar verschillen.

Kunstmatige constructie

In 1975 besloten dertig Europese vakgenoten dat ras een kunstmatige constructie is, waarvoor het biologische bewijs ontbreekt. In 1998 hield ook de American Anthropological Association het begrip ras voor gezien.

Ondanks een paar uiterlijke verschillen zijn we heel homogeen. De grootste lichamelijke verschillen zijn die tussen mannen en vrouwen. Rassen, dat is een waan, maar geen werkelijkheid. Het concept 'ras' is geen product van de natuur, maar van de menselijke geest.

Het grote publiek maalt er echter niet om dat we genetisch zo eender zijn. "Ik zie toch een groot verschil!", is de veelgehoorde kreet. Onbewust tellen in dit oordeel ook taal, kleding en gedrag mee. Maar dat is geen biologie!
De opvatting van de maatschappij neemt de discussie van de wetenschap over. De sociaal-culturele constructie van het begrip ras is een feit. Bij ons sociale handelen hanteren we vooroordelen tegen de vreemdeling. Racisme: het uitschelden, negeren, benadelen en het rechten ontnemen van mensen op grond van uiterlijkheden ofwel op grond hiervan juist een voordeliger status claimen, is van alle tijden en lijkt moeilijk uit te roeien.

Weldenkende mensen kunnen zich inzetten om de mentale maar ook fysieke pijn die velen hierdoor ondergaan te verzachten. Maar al is er in vroeger tijden extreem veel leed aangedaan, het gif van de haat zal blijven voortwoekeren als men de blanken met terugwerkende kracht van alles de schuld blijft geven. Iedereen heeft de plicht zich in te zetten voor het recht op gelijkheid. Het besef dat rassen biologisch gezien niet bestaan kan deze plicht ondersteunen.

Deze tekst is een bewerking van een bijdrage van fysisch antropoloog Machteld Roede in Opinie & Debat, NRC, 25 en 26 juli 2015. Een uittreksel van Machteld Roede's 'Rassen, waan of werkelijkheid?' In 'Ontjoodst door de Wetenschap', redactie Hans Ulrich Jessurun d'Oliveira, Amsterdam University Press 2015. Roede was eerder marien bioloog en deed in die hoedanigheid in 1962-1963 promotieonderzoek bij Carmabi op Curaçao.

Food for thought.

Makkelijk en gezond voor de familie

In deze editie voor u een gezonde maaltijdsalade van kikkererwten die makkelijk en snel is klaar te maken.

Tekst: **Miriam de Windt**

Tja… de school is weer begonnen en hiermee ook het drukke schema van ouders en verzorgers om de kinderen te ondersteunen en helpen bij het maken van huiswerk en andere schooltaken. Of om als privétransportbedrijf te fungeren: naar school brengen en ophalen, naar voetbal, honkbal, balletles of muziekles brengen en ophalen. Hele schema's dient u te maken om alle taken in uw dag in te plannen. Het gebeurt dan al te vaak dat een huiselijke maaltijd wegvalt. Die wordt vervangen voor een snelle boterham of afhaalmaaltijd of zelfs drive-through fastfood.
Voor deze familieomstandigheden hebben we voor u de komende weken de serie 'Makkelijk en gezond voor de familie'. Voedzame gerechten die snel klaar te maken zijn en een complete maaltijd (lunch of diner) goed kunnen vervangen, zodat u zich niet schuldig hoeft te voelen. Doe uw voordeel met deze recepten en geniet ervan!

Kikkererwten

Kikkererwten, kekererwten, chickpeas of garbanzos worden steeds populairder door invloeden uit de Mediterrane keuken. Falafel en hummus zijn bekende gerechten die hiervan gemaakt worden.
Kikkererwten zijn rijk aan verschillende voedingsstoffen. Ze bevatten onder meer plantaardige eiwitten, voedingsvezels, ijzer, zink, mangaan, koper en fosfor. Bovendien hebben ze een hoge verzadigingswaarde.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

U blijft langer vol en krijgt minder snel weer trek. Kikkererwten en andere peulvruchten bevatten het hormoon fyto-oestrogeen, dat tegen opvliegers kan helpen tijdens menopauze.
Kikkererwten uit blik of pot zijn goed te gebruiken, maar voor een vollere smaak en minder additieven kunt u beter kiezen voor de gedroogde vorm. Geweekt zijn ze in amper twintig minuten gaar.

Knoflook

Knoflook (allium sativum) komt uit de lookfamilie. Ui en bieslook behoren ook tot deze familie en zijn net als knoflook bolgewassen.
Al in de oudheid werd knoflook gegeten, vooral in de landen rond de Middellandse Zee en in Azië. Toen al werd knoflook gebruikt als middel tegen allerlei kwalen, infecties, wonden, zweren, zwaktes en tumoren. In het oude Egypte werd de knoflookplant zelfs als heilig beschouwd.
Knoflook werkt antibacterieel en versterkt het immuunsysteem. Op het gebied van hart- en vaatziekten zijn verschillende onderzoeken verricht, die aangeven dat het een bloeddruk- en cholesterolverlagend effect heeft.
Door de antibacteriële werking van knoflook kunt u het gebruiken bij griep, keelontsteking en verkoudheid.
Bij sommige mensen kan knoflook echter leiden tot winderigheid, misselijkheid en brandend maagzuur. Vanwege de penetrante geur in de adem en soms zelfs via huidporiën, zijn er mensen die eerst twee keer nadenken voordat ze regelmatig en veel knoflook te gebruiken, hoe gezond ook.
Een tip tegen de geur: snijd bij verse knoflook het hart eruit en u heeft minder last van de sterke geur.

Balsamico azijn

Balsamico azijn wordt beschouwd als een wijnazijn, maar is het niet. Het wordt niet gemaakt van wijn. Geperste Trebbiano druiven worden ingedikt tot een dikke stroop en gerijpt in vaten van verschillende soorten hout. De eerste rijping vindt plaats in eiken vaten, daarna telkens een periode in vaten van kastanje, kersenhout, essenhout, mulberry (moerbei) en jeneverbes. Elke soort hout draagt bij aan de smaak van de originele balsamico. Sommige soorten worden meer dan 100 jaar gerijpt. Peperduur natuurlijk, maar door de sterke smaak hoeft u een heel klein beetje te gebruiken. Dit is het geval bij de balsamico uit het Noord-Italiaanse Modena.
Door de volle, zoete smaak is balsamico azijn uitermate geschikt voor dressings en sauzen. U kunt het zelfs gebruiken in fruitsalades.

Analyse

Deze maaltijdsalade van kikkererwten levert zo goed als alle voedingsstoffen in ruime mate. U kunt deze salade eten voor de lunch, of in plaats van de warme maaltijd. De goede voedingsstoffen zijn ruim aanwezig, zoals vezels, ijzer, kalk en de vitamines A, B1, B2 en C. En dit terwijl er weinig calorieën in zitten (brood niet meegerekend).
De hoeveelheden vet en cholesterol zijn wel wat aan de hoge kant (respectievelijk 19 en 45 procent van het DAH). Het cholesterol komt van de eieren en de vetten van de olie. Dit is echter geen reden voor paniek. Door de grote hoeveelheid vezels (33 procent van het DAH) zal een gedeelte van de vetten en het cholesterol, verweven met de vezels, in de ontlasting terechtkomen. Vetten zorgen bovendien voor een goede verzadiging. U krijgt minder snel weer trek, dus aan het eind van de dag kan het zijn dat u toch niet te veel vetten binnen hebt gekregen. En de olie in het recept is van een goede kwaliteit.
In een mum van tijd heeft u deze salade boordevol voedingsstoffen gemaakt.
De familie kan supersnel aan tafel en gezond eten om daarna weer verder te gaan met de dagelijkse taken – hetzij chauffeuren of helpen met huiswerk.
Deze salade past in een vezelrijk dieet bij obstipatie. U dient dan wel bruin- of volkorenbrood erbij te eten. Laat het zout weg en neem gedroogde kikkererwten die u zelf kookt zonder zout. Personen met een streng natriumbeperkt dieet kunnen eveneens deze salade eten.
Indien u weinig brood neemt, is het goed te gebruiken bij afslanken. Een groot pluspunt is dat het een vegetarisch gerecht is en zonder eieren is het zelfs vegan. Want elke dag vlees hoeft echt niet.

Kook mee met May.

Ingrediënten:
1 blik (460 gram) kikkererwten, uitgelekt en afgespoeld
1 rode ui, gepeld en klein gesneden
3 plum tomaten, zonder pitjes en klein gesneden
3 hard gekookte eieren, gepeld en grof geraspt
2 theelepels geroosterde knoflook
2 eetlepels extra virgin olijfolie
2 eetlepels balsamic vinegar
2 eetlepels fijn gehakte cilantro
Zout en vers gemalen zwarte peper
Verse sla naar smaak

Bereidingswijze:
In een grote glazen schaal de kikkererwten, ui, tomaten en eieren mengen.
De volgende 5 ingrediënten samen kloppen en over de salade schenken.
Goed omscheppen en enige tijd laten intrekken.
Op kamertemperatuur serveren op knapperige groene sla met geroosterd en beboterd stokbrood.
Voor 4 personen

Eet smakelijk
May

‘De sterke Curaçaose vrouw, dat is een mythe’

Vrouwen op Curaçao

Adaly Rodriguez promoveerde vorige maand aan de Universiteit van Utrecht tot doctor in het Staatsrecht met specialiteit mensenrechten. Haar proefschrift is uitgeven in boekvorm door Caribpublishing en verkrijgbaar in de boekhandel. Het gaat over de rechten van vrouwen op Curaçao. Vrouwen op Curaçao worden nog steeds gediscrimineerd en achtergesteld, concludeert ze. “En de sterke Curaçaose vrouw, dat is een mythe.”

Tekst: **Judice Ledeboer**

De titel van het boek is: ‘The rights of women rights in Curaçao’. Subtitel is: The potential of the Women’s Convention to the empowerment and equal rights of women in Curaçao. De publicatie is mede mogelijk gemaakt door het Ernest ‘Onchi’ Cohen Henriquez Fonds.
In de conclusie van haar proefschrift staat dat Curaçao achterloopt. Het sociaal vangnet is verbrokkeld. Er is behoefte aan bescherming en programma’s gericht op de ontwikkeling van vrouwen. “Het is triest wat er nu gaande is. Met overheidsinstanties die niet op een bewuste manier met deze problematiek aan de gang gaan wordt het niet beter, maar juist slechter. En als het slecht gaat met vrouwen, gaat het ook slecht met de samenleving, want vrouwen zijn de kern van de samenleving.”

Onderbetaald

Rodriguez betoogt dat sociale, culturele en historische constructies die hun wortel vinden in de Curaçaose (slavernij)geschiedenis de ongelijke positie van vrouw in stand houden of in de hand werken. Als voorbeeld kan genoemd worden de ongelijke behandeling van vrouwen in de arbeidssfeer. Vrouwen worden nog steeds achtergesteld en onderbetaald, vooral in de private arbeidsmarkt.
Er wordt verwacht dat vrouwen bepaalde vrouw-specifieke functies vervullen. In bepaalde sectoren zijn vrouwen oververtegenwoordigd, zoals in de zorg en in het onderwijs.
Vrouwen verdienen ook duidelijk minder dan mannen. Er is op de arbeidsmarkt ongelijkheid in salaris en er bestaat ook ongelijkheid in de mogelijkheden die vrouwen krijgen. Vrouwen die huishoudelijk werk verrichten genieten weinig bescherming.

Huishouden en zorgtaken

Vrouwen hebben verschillende rollen te vervullen, omdat mannen denken dat die door vrouwen vervuld moeten worden, zoals het verrichten van taken binnen het huishouden. De taken binnen het gezin worden ongelijk verdeeld en hierdoor raken vrouwen vaak overbelast. Er is op Curaçao ook een tekort aan kinderopvang en als die er wel is, komt niet iedereen daarvoor in aanmerking. Daarom kan de vrouw niet op een gelijke manier met mannen aan sociale- en arbeidsprocessen participeren.
Historisch hebben Curaçaose vrouwen altijd geparticipeerd op de arbeidsmarkt, maar nu komen vrouwen in dezelfde sectoren terecht als mannen en daar bestaat ongelijke bescherming en salariëring. Rodriguez: “Participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt houdt niet in dat vrouwen gelijke rechten hebben gekregen zoals vele mensen denken.”
Rodriguez stelt daarom dat niet alleen de nationale overheidsinstanties op een serieuze manier met hun verplichtingen uit het VN-vrouwenverdrag moeten omgaan, maar ook instanties op Koninkrijksniveau. Koninkrijksorganen moeten een rol spelen, want de nationale organen hebben bewezen dat ze het niet kunnen, de kennis niet in huis hebben en dat zij steun nodig hebben, aldus Rodriguez. Alle verantwoordelijke actoren moeten volgens haar betrokken worden bij de (sociale) ontwikkeling van vrouwen en bij de bescherming van hun rechten. Ngo’s en overheidsinstanties moeten de standaarden en normen, opgenomen in het VN-vrouwenverdrag en in de richtlijnen van de commissie die toezicht houdt op de toepassing van het verdrag, opnemen en toepassen in hun beleid, wetten en programma’s.

> **“Vrouwen verdienen duidelijk minder dan mannen”**

Promotieonderzoek

Formeel begon Rodriguez haar onderzoek in 2006 toen ze een promotor had gevonden en het plan was goedgekeurd. Haar promotor was prof. Jenny Goldschmidt, deskundige op gebied van gelijke behandeling en mensenrechten. Goldschmidt was jarenlang voorzitter van de Commissie voor gelijke behandeling in Nederland en zij is verbonden aan het Mensenrechten Instituut (SIM) van de Universiteit van Utrecht.
Middels haar onderzoek wilde ze zich speciaal richten op en zodoende meer te weten komen over de positie van de Curaçaose vrouw. Ze ging bij ngo’s langs en vroeg hen wat hun rol is in de ontwikkeling en verdere emancipatie van de vrouw. Ze bezocht overheidsinstanties zoals het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (Soaw) en de Ombudsman en ze sprak met parlementariërs over de rol van het parlement inzake vrouwenzaken en met mensen die zich in het verleden bezighielden met genderkwesties. Ngo’s gaven informatie over knelpunten die vrouwen hebben. “Ik heb echter moeten constateren dat hun programma’s niet voldoende zijn, dat er niet onvoldoende kennis en expertise is om op een bewuste manier met vrouwenzaken om te gaan. Er is ook te weinig financiële capaciteit om dit probleem aan te pakken.”
De door Rodriguez toegepaste methode was deskresearch vanuit juridisch perspectief. “Ik raadpleegde juridische bronnen, zowel nationaal als internationaal, en ik paste ook de conceptionele benadering toe. Dit houdt in dat je gaat kijken naar de betekenis van (juridische) concepten en hun mogelijke toepassing in de nationale situatie.”

Onderzoek naar de positie van de Curaçaose vrouw is niet nieuw. Er bestaan een aantal bronnen en die heeft Rodriguez geraadpleegd.

nog steeds achtergesteld

Er waren echter weinig bronnen die expliciet en/of voornamelijk over de positie of ontwikkeling van vrouwen gaan. Rodriguez: "Ik moest meer inzicht krijgen in de factoren die de huidige positie van vrouwen bepalen. Daar is nog niet veel over geschreven. Vele socio-historische en juridische bronnen gaan uit van de publieke sfeer, over instituten en hun bevoegdheden. Specifieke informatie over de Curaçaose vrouw was niet veel te vinden."

Het proefschrift is multidisciplinair van aard. Daarom duurde het volgens Rodriguez zo lang om het te schrijven. Ze moest veel literatuuronderzoek doen en omdat ze over de positie van vrouwen moest schrijven en veel achtergrondinformatie nodig had, heeft ze contact gezocht met overheidsinstanties om informatie te krijgen over wat ze doen aan genderbeleid. "Het was heel moeilijk om aan informatie te komen. Een van de knelpunten van het onderzoek doen op een klein eiland zoals Curaçao is dat er weinig bewustzijn bestaat inzake het bewaren van ons geweten, wat we hebben gedaan in periodes van de geschiedenis van het eiland. Daardoor heb ik veel vertraging opgelopen. Veel informatie was niet toegankelijk, verdwenen en/of zelfs (on)bewust verwijderd (geëlimineerd). Vooral na 10-10-'10 zijn veel documenten verdwenen, zoals die over de activiteiten van het Bureau Vrouwenzaken. Op een dag is daar alles ingepakt in dozen en de volgende dag was alles zoekgeraakt."

Rodriguez ging ook bij ngo's langs. "De toegang die ik kreeg tot het archief van Seda bleek daardoor van cruciaal belang. Hierdoor was ik in staat om een beeld te krijgen van activiteiten die ondernomen waren op het gebied van de ontwikkeling van vrouwen. Aan de andere kant was het pijnlijk om van bijvoorbeeld de Steeringcommittee Curaçao te moeten vernemen dat haar hele archief verloren is gegaan (beschadigd) wegens regenval", aldus Rodriguez.

Curaçao zat vanaf jaren zeventig in een goede trend wat betreft het volgen van internationale ontwikkelingen op het gebied van vrouwenrechten en gender. Denk aan de verkrijging van gelijke rechten op bepaalde gebieden inzake vrouwen en de oprichting van Seda in 1980. In de jaren negentig kwam er een kentering. Vele activiteiten zijn geschrapt omdat de overheid de middelen niet meer had om sociale organisaties en programma's te ondersteunen. Er kwamen andere bewegingen die activiteiten organiseerden om bewustzijn voor vrouwen te vergroten. Veel programma's van deze organisaties waren echter minder visueel.

De rol van het Bureau Vrouwenzaken als een agent tussen de ngo's en de overheid was daardoor uiterst relevant. Na 10-10-'10 is dit bureau opgeheven en in de huidige overheidsstructuur is alles ondergebracht bij het ministerie van Soaw.

Zoals al eerder gezegd waren niet alle bronnen toegankelijk en mensen waren niet altijd bereid om bronnen en/of informatie te geven. Maar uit de bronnen die Rodriguez wel had, heeft ze kunnen herleiden dat de ontwikkeling van vrouwen onderbelicht is bij het ministerie van Soaw. "Er wordt nu disproportioneel veel nadruk gelegd op de jeugd."

Het effect van het verdwijnen van organisaties die opkomen voor de rechten en ontwikkeling van vrouwen en voor een bewust genderbeleid op Curaçao is volgens Rodriguez vrij simpel. "Als belangrijke actoren zoals de ngo's die verzwakt zijn, de overheid die niet op bewuste manier omgaat met ontwikkeling en gelijke rechten van vrouwen, en als er geen programma's en instrumenten worden opgesteld die als doel hebben de achterstelling en discriminatie van vrouwen tegen te gaan dan blijft het idee leven dat de Curaçaose vrouw, los van haar (sociale en raciale) achtergrond en opleiding, een zelfstandige en sterke vrouw is. De pijnpunten die vrouwen hebben, waarmee ze geconfronteerd worden op dagelijkse basis – en dat hebben we allemaal, los van sociale klasse en ras – worden niet op een bewuste manier aangepakt. Er wordt gezegd: het gaat goed met hen. Het zijn sterke vrouwen. Dat is een mythe, de werkelijkheid is anders. We zijn sterke vrouwen omdat we zoveel moeten doen, veel onderdrukking en ongelijkheid moeten ervaren en verduren."

Volgens Rodriguez moeten er programma's en strategieën opgezet worden gericht op de vrouw en met name op de zwakkere vrouwen in de samenleving. Deze programma's moeten voldoen aan de richtlijnen en kaders die opgenomen zijn in het VN-vrouwenverdrag.

In het boek heeft Rodriguez twee artikelen uit het verdrag belicht om aan te geven op welke gebieden de Curaçaose vrouw achtergesteld is of gediscrimineerd wordt. Dat zijn artikel 5 en artikel 16.

Deze twee bepalingen zijn uniek, omdat ze in geen enkel verdrag van de Verenigde Naties voorkomen. Artikel 5 zegt: de Staat heeft de verplichting juridische instrumenten (wetten), programma's en beleid op te zetten die de bestrijding van stereotype ideeën over de rollen van de man en vrouw in de samenleving als doel hebben. Rodriguez is toen gaan kijken of dat op Curaçao gebeurt. En wat bleek? Ze constateerde een achterstelling van vrouwen gebaseerd op stereotypering. Artikel 16 zegt: Mannen en vrouwen moeten gelijke rechten hebben op het gebied van familierecht. En ook daar constateerde ze een aantal discriminerende bepalingen naar de vrouw toe.

"We zijn sterke vrouwen omdat we zoveel moeten doen"

De conclusie en aanbevelingen die Rodriguez geeft zijn: dat vrouwen ongelijk behandeld worden op verschillende gebieden op Curaçao. De achterstelling en discriminatie hebben te maken met cultureel-sociale factoren en de opstelling van instituten.

Rodriguez wil dat mensen via dit boek bewust worden gemaakt van de uitdagingen waarmee de samenleving geconfronteerd wordt. "Er zijn tot nu toe weinig goede en zichtbare resultaten geboekt, die effectieve transformatie teweegbrengen. Vele gelden worden verspild. Er is onvoldoende toezicht en er worden vaak mensen zonder kennis ingezet. Hier moet verandering in komen. Upgrading is dringend nodig met de steun van lokale en internationale deskundigen."

"Ik heb met dit boek een stem willen geven aan de mensen die het proberen, die het zwaar hebben. De omstandigheden zijn zwaar. Een steuntje in de rug: geef het niet op. We moeten gaan voor de ontwikkeling van de mensen op het eiland. Er is veel werk aan de winkel."

"Mijn boek zal daarom aan de verantwoordelijke agenten van de VN gepresenteerd worden en het zal waarschijnlijk als instrument gebruikt worden om meer inzicht te krijgen over wat er werkelijk gaande is op het eiland."

Surséance van betaling

In economisch zware tijden neemt het aantal faillissementen toe. Dat is niets nieuws. De vraag is evenwel of zware tijden bij een schuldenaar steeds tot een faillissement zouden moeten leiden.

Tekst: **Misha Bemer**

Wanneer de rechter op Aruba van oordeel is dat een schuldenaar in de toestand verkeert van te hebben opgehouden te betalen zal deze doorgaans het faillissement uitspreken. Een schuldenaar verkeert al snel in de toestand van te hebben opgehouden te betalen; daarvan is bijvoorbeeld sprake wanneer de schuldenaar ten minste een tweetal schuldeisers onbetaald laat, waarbij ten minste één schuld opeisbaar is.

Het hoeft evenwel niet steeds zover te komen. Zo kan een schuldenaar die voorziet dat hij met betalen van zijn schulden niet zal kunnen doorgaan surséance van betaling oftewel uitstel van betaling aanvragen. Een dergelijk verzoek wordt gericht aan de rechter en kan ook worden gedaan wanneer reeds een verzoek tot faillietverklaring is ingediend. De rechter neemt in het laatste geval eerst een beslissing terzake het verzoek tot het verlenen van uitstel van betaling. De meeste verzoeken tot het verlenen van uitstel van betaling worden (dan ook) gedaan 'in antwoord op' een faillissementsaanvraag.

De rechter zal direct na het indienen van het verzoek tot het verlenen van uitstel van betaling in beginsel het uitstel van betaling voorlopig verlenen en een bewindvoerder benoemen. Dit is doorgaans een advocaat, net zoals een curator in een faillissement doorgaans een advocaat is.

Nadat eenmaal voorlopig uitstel van betaling is verleend zal de bewindvoerder de schuldeisers verzoeken hun vorderingen bij hem in te dienen. Voorts zullen de schuldeisers gehoord dienen te worden terzake het verzoekschrift, alvorens de rechter een beslissing kan nemen terzake het definitief verlenen van het gevraagde uitstel van betaling.

De rechter is gehouden in een drietal gevallen het definitieve uitstel van betaling te weigeren:

– Indien houders van meer dan een vierde van het bedrag van de in de crediteurenvergadering vertegenwoordigde vorderingen, dan wel meer dan een derde van de houders van dergelijke vorderingen tegen zijn;

– Indien er gegronde vrees bestaat dat de schuldenaar zal trachten de schuldeisers gedurende het uitstel van betaling te benadelen;

– Indien het vooruitzicht niet bestaat dat de schuldenaar na verloop van tijd zijn schuldeisers zal kunnen bevredigen.

Wat houdt uitstel van betaling nu precies in? Zonder medewerking, machtiging of bijstand van de bewindvoerder is de schuldenaar onbevoegd enige daad van beheer of beschikking terzake de boedel te verrichten. Dit wil zeggen dat de schuldenaar niet meer zelfstandig over zijn vermogen kan beschikken. Ook geldt dat de schuldenaar gedurende het uitstel van betaling niet tot betaling van zijn schulden kan worden gedwongen. Dit houdt in dat een schuldeiser die een vonnis heeft verkregen tegen de schuldenaar, dit vonnis niet ten uitvoer kan leggen middels het leggen van executoriaal beslag.

Ook kan de rechter tijdens het voorlopige uitstel van betaling worden verzocht beslagen op te heffen, terwijl wanneer het uitstel van betaling eenmaal definitief is geworden, beslagen van rechtswege vervallen. Voorts geldt dat gedurende het uitstel van betaling evenmin het faillissement van de schuldenaar kan worden verzocht.

Gedurende het uitstel van betaling is het zaak dat in kaart wordt gebracht in hoeverre het mogelijk is dat er een akkoord wordt aangeboden aan de schuldeisers en, zo ja, dat een dergelijk akkoord ook daadwerkelijk wordt aangeboden. Zonder akkoord zal namelijk de schuldenaar alsnog failliet worden verklaard. Een akkoord houdt in dat de schuldenaar de schuldeisers aanbiedt al dan niet een deel van hun vorderingen te voldoen, al dan niet in termijnen. Een aangeboden akkoord kan aldus – bijvoorbeeld – inhouden dat de schuldenaar aanbiedt dat 75 procent van elke vordering wordt voldaan, in twaalf maandelijkse termijnen.

Voor het aannemen van een akkoord is vereist dat twee derde van de erkende en toegelaten schuldeisers, die samen drie vierde van het bedrag van de erkende en toegelaten schuldvorderingen vertegenwoordigen daaraan hun toestemming verlenen. Wordt het akkoord aangenomen dan dient vervolgens de rechter een oordeel over het akkoord te vellen.

Keurt de rechter het akkoord goed, dan is daarmee sprake van een dwangakkoord. Dat wil zeggen dat het akkoord verbindend is voor alle schuldeisers voor wie het uitstel van betaling geldt, ook als zij hun vordering niet bij de bewindvoerder hebben ingediend en niet hebben meegestemd dan wel hebben tegengestemd. Na het beëindigen van het uitstel van betaling kunnen dergelijke schuldeisers niet alsnog middels de gebruikelijke executiemaatregelen trachten hun vordering te incasseren.

Al met al is het uitstel van betaling een probaat middel om een faillissement te trachten te voorkomen. In de praktijk ziet men dat in de meeste gevallen een uitstel van betaling een faillissement niet voorkomt. Een van de redenen daarvoor zou kunnen zijn dat het aanvragen van een uitstel van betaling doorgaans als 'antwoord op' een faillissementsaanvraag wordt gehanteerd en dus als het ware een paniekreactie betreft. Schuldenaren zouden kunnen overwegen in een eerder stadium na te gaan of een uitstel van betaling wellicht zinvol is, wanneer zij voorzien dat zij met het betalen van hun schulden niet zullen kunnen doorgaan.

Misha Bemer is advocaat en partner bij HBN Law op Aruba

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL
1 plaats in Spanje, **6** ovaal, **9** Griekse letter, **10** evenwel, **12** deel van een kraag, **15** drinkgerei, **16** gecombineerd (afk.), **19** water, **20** aspect, **22** mondwater, **23** Oudiers alfabet, **25** liever, **30** projectiel, **33** raadselachtige figuur, **34** Chinees gewas, **36** prima, **37** eiland in de Middellandse Zee, **38** leerling (Fr.), **39** vergelden, **40** soort hond.

VERTICAAL
2 exclusief (afk.), **3** mallejan, **4** klimaatregelaar, **5** onwillekeurige spiersamentrekking, **6** juwelenkistje, **7** Bulgaarse munt, **8** land in Zuid-Amerika, **10** ik (Lat.), **11** handen omhoog!, **13** evenaar, **14** Zijne Keizerlijke Hoogheid (Fr.), **17** kruisboog, **18** naaste bewoners, **20** onder leiding van, **21** insect, **24** voorzetsel, **26** houtsoort, **27** inhoudsmaat, **28** buitensporigheid, **29** broeibak, **31** alcoholische drank, **32** ent, **34** berouw, **35** soort weefsel.

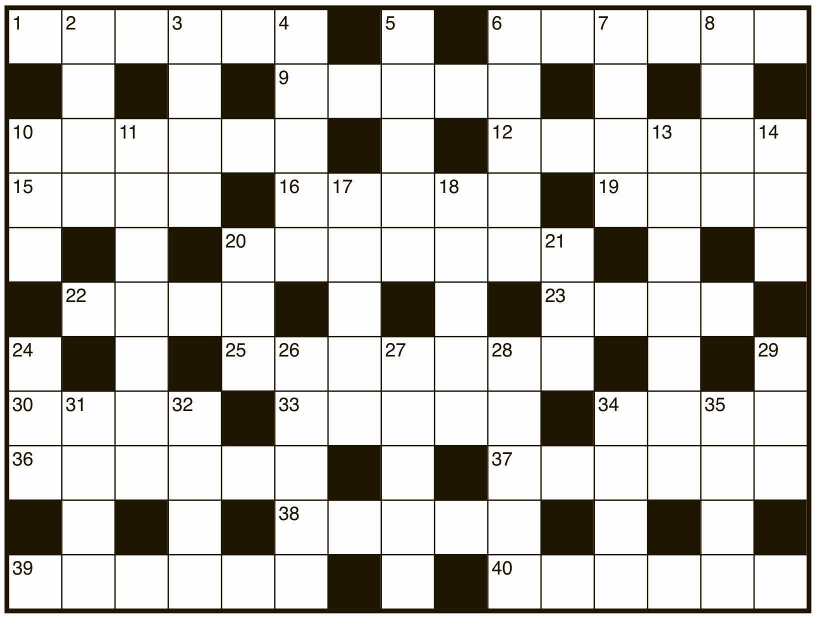

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

C. De Waal
Venezuelastraat 5
Aruba

Iris Roosberg
Ledaweg 85
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

5			4		3	6		
	4			9	6		3	
1			5					
4				6	7			
	5	6	9	8			7	
	3							8
		4		2	9			
			8		1		2	9
8	2				5	7		4

HEAVY

					9		2	
7	8		2					1
	3				1			8
		6				7	9	
2				4	8	6		
				3				
	7	4						
1					2			6

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

8	2	7	3	6	9	1	4	5
6	4	5	2	1	7	8	3	9
1	9	3	8	4	5	2	7	6
9	3	1	7	2	6	4	5	8
4	6	2	5	8	1	3	9	7
5	7	8	4	9	3	6	1	2
7	8	4	1	5	2	9	6	3
3	1	6	9	7	8	5	2	4
2	5	9	6	3	4	7	8	1

Heavy

1	4	5	8	7	2	3	6	9
9	7	3	5	6	1	2	8	4
2	8	6	9	4	3	7	1	5
3	6	4	1	8	7	9	5	2
7	1	2	3	5	9	8	4	6
8	5	9	4	2	6	1	7	3
5	2	1	7	9	4	6	3	8
6	3	8	2	1	5	4	9	7
4	9	7	6	3	8	5	2	1

Cryptogram:
Horizontaal: 3. Toelage; 6. afzien; 8. kant; 11. frans; 13. afzet; 14. sjezen.
Verticaal: 1. Tooi; 2. klink; 4. gein; 5. kalfjes; 7. zaakje; 9. alzo; 10. tot; 12. safe.

Woordzoeker: AVONDJAPON

ZWEEDSE PUZZEL

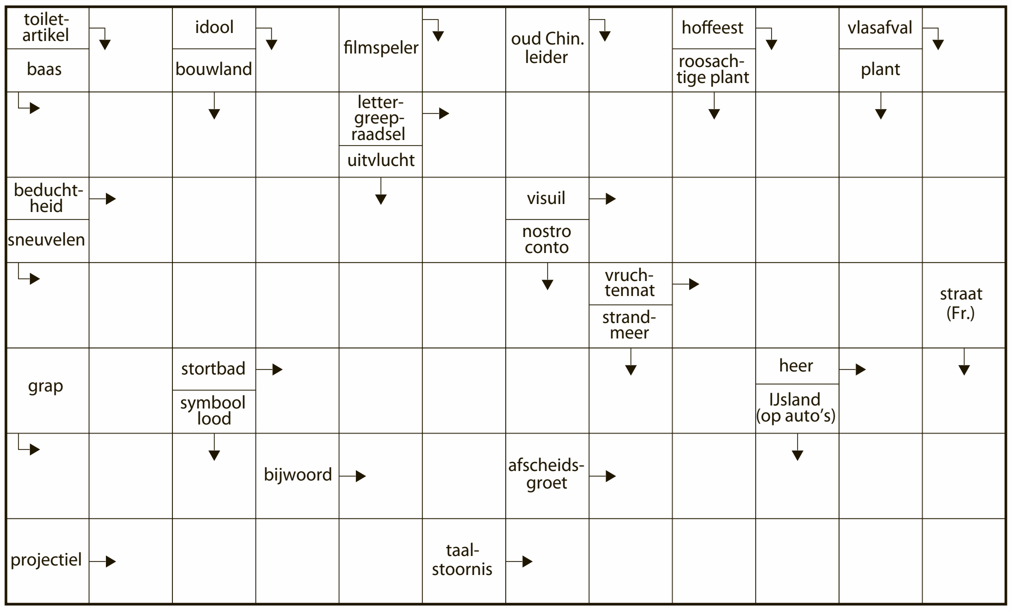

CRYPTOGRAM

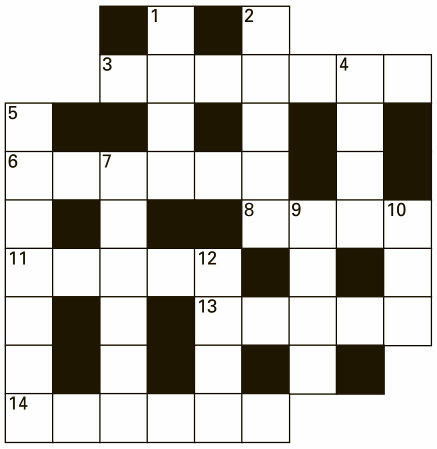

HORIZONTAAL:
3. Ondanks ruzie voor het huwelijk bestand tegen ongedierte (7); **6.** Essay boven een paar mensen (6); **8.** Gespuis in de bocht (4); **11.** Zo scherp(zinnig) moet je zijn als voetballer (5); **13.** Die vrucht is te kauwen (5); **14.** Heimelijk geneigd tot diefstal (6).

VERTICAAL:
1. Brievenstijl (4); **2.** Vis 'm uit het water, militair! (5); **4.** Vinnige vrouw in het water (4); **5.** Veel ophef als de kat op stap gaat (7); **7.** Geen woordvoerder van de politie (6); **9.** Dubbel in gebruik (4); **10.** Vakschool (3); **12.** Toneel waar muziek in zit (4).

WOORDZOEKER

R	A	A	M	B	I	L	J	E	T	A	S	A
G	E	C	IJ	B	E	R	O	E	R	D	Z	L
O	R	L	R	S	C	H	L	E	M	I	E	L
D	E	U	E	A	E	B	O	G	M	D	S	E
S	E	I	T	T	A	S	E	U	N	P	T	R
D	N	T	L	T	H	W	T	A	D	S	I	H
I	P	O	P	E	G	A	L	A	T	E	E	A
E	A	E	B	U	G	T	R	A	M	X	N	N
N	O	F	R	I	S	E	W	G	O	P	E	D
S	A	E	M	A	S	R	R	G	I	R	E	E
T	T	N	G	A	A	M	E	E	F	E	E	I
S	T	E	R	K	T	E	E	G	N	S	N	K
R	D	N	I	I	N	T	O	E	T	S	E	N
D	W	A	A	L	G	E	E	S	T	I	R	U
S	O	O	L	E	D	R	O	N	I	E	Y	J
V	E	R	W	E	R	V	E	N	D	F	P	S

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

AFMATTEND
ALLERHANDE
ALWAAR
BEHOUDEND
BEROERD
BIJLES
DEGAS
DWAALGEEST
ERFGOED
ETALAGEPOP
EXOGEEN
EXPRESSIEF
GASTLAND
GODSDIENST
INTOETSEN
JUNKIE
KARWATS
LEGEREN
LETHARGIE
LOEMPIA
MATSE
ORDELOOS
PYRENEEEN
RAAMBILJET
SCHLEMIEL
SNOBISME
SOEPTABLET
SOERA
STEIL
STERKTE
TERUGWEG
UITOEFENEN
VERWERVEN
ZESTIEN

© Sanders Puzzelboeken/150829

Zweedse puzzel

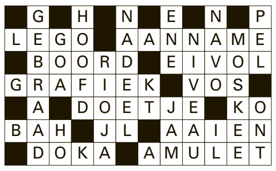

Prijspuzzel

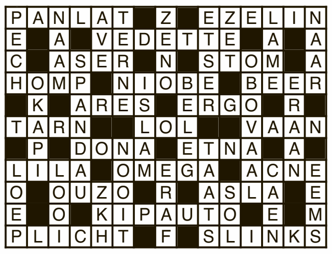

Duitsland

Een eiland met vele kleuren, geuren en gezichten. Curaçao is de ultieme mix van diversiteit in cultuur en de cijfers bevestigen dit. In meer dan 140 verschillende landen zijn er mensen die op Curaçao wonen geboren. Mensen met allemaal hun eigen gewoontes, tradities en verhalen. Vandaag maken we kennis met Christel Monsanto uit Duitsland. Zij verhuisde naar Curaçao, omdat dit het geboorte-eiland was van haar man Tony Monsanto.

Tekst: **Elisa Koek** Foto: **Ken Wong**

Hoe is jouw Curaçao-verhaal gestart?

"Mijn verhaal is gestart in Nederland waar ik mijn man ontmoette. Ik werkte in Nederland en 's avonds volgde ik een opleiding aan de Hogere Technische School. Ik ontmoette daar mijn toekomstige man Tony Monsanto en hij wilde me niet meer laten gaan. Uiteindelijk zijn we samen eerst naar Duitsland verhuisd, omdat ik een studie wilde doen. Tony ging mee en we zijn getrouwd. Vlak na de geboorte van ons eerste kind hebben we nog even in Nederland gewoond, omdat Tony daar aan de TH ging studeren. Tony was zeer snel klaar en kreeg op Curaçao een baan aangeboden als architect. Hij vertrok alvast naar Curaçao en ik zou met onze twee kinderen na mijn studie volgen. Uiteindelijk misten we elkaar te erg: ik besloot hem achterna te komen en op Curaçao verder te studeren."

Heb je je doel bereikt?

"Het plan om op Curaçao mijn studie af te maken is niet gelukt, maar heel veel andere dingen wel. Ik heb een tijdje in het toerisme gewerkt, lesgegeven en ben begonnen met schrijven. Uiteindelijk heb ik een handleiding geschreven, Roots Caribense, die is uitgegeven in Nederland. De kans deed zich voor en ik heb hem met beide handen gegrepen. Het voelt nog steeds als een grote prestatie. Ook met de rest van mijn leven ben ik erg tevreden. Ik kende Curaçao alleen van een vakantie, maar het eiland heeft mij gelukkig gemaakt. Inmiddels ben ik weduwe, maar van teruggaan naar Duitsland is geen sprake. Die aanpassing zou veel te groot zijn: ik heb mijn vrienden hier, mijn schoonfamilie en een heerlijk leven. Curaçao is mijn thuis geworden."

Wat mis je uit Duitsland?

"Er zijn een paar kleine dingen die ik mis en ik vecht er echt voor om die hierheen te krijgen. Bijvoorbeeld aardappelknoedels. Deze komen kant-en-klaar in pakjes en je kookt ze. Het is heerlijk en vroeger kon ik ze in Nederland krijgen waardoor het makkelijker was om iemand ze te laten meenemen naar Curaçao. Helaas worden ze ook daar niet meer verkocht. Wat ik ook mis, zijn Duitse krakelingen. De Nederlandse krakelingen zijn zoet, maar de Duitse zout. Je eet ze met een biertje of een beetje kaas. Behalve eten, mis ik de Duitse bossen. Ik kon uren in het bos lopen en in de natuur zijn: het groen is overweldigend in Duitsland. Toch heb ik nooit heimwee. Het is fijn om even op vakantie in Duitsland te zijn, maar daar houdt het wel op. Ik heb veel gereisd en veel plekken gezien, maar Curaçao is de plek waar ik wil zijn."

Wat zijn belangrijke verschillen of overeenkomsten tussen Duitsland en Curaçao?

"Er zijn eigenlijk geen overeenkomsten tussen de twee landen. Duitsland is totaal anders. Ik kom uit Frankfurt, een grote, drukke stad. Curaçao is een tropisch eiland. De twee hebben niks met elkaar gemeen. Misschien hebben de inwoners soms iets gemeen: waar ik vandaan kom, wordt er veel gelachen en genoten van het leven. Dat zie, hoor en ervaar ik hier ook."

Wat is jouw wens voor de toekomst van Curaçao?

"Ik hoop dat er meer eilandskinderen na hun studie in het buitenland terugkeren. Door studieschulden en minder kansen, keren vele Curaçaoënaars niet terug. De overheid zou hierin een actiever beleid kunnen voeren; banen kunnen creëren of hen helpen met een hypotheek zodat ze makkelijk een huis kunnen kopen. Het terughalen van deze eilandskinderen kan de economie een goede impuls geven. Verder droom ik al heel lang van een mooie boulevard voor zowel toeristen als lokalen. Tientallen jaren geleden dacht ik al dat het fantastisch zou zijn als er vanuit Punda een lange boulevard zou komen met cafeetjes en mooie planten. Er is nu wel iets, maar dat is veel te commercieel. Het moet zowel voor Curaçaoënaars als toeristen aantrekkelijk zijn."